

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΚΠΑ
(ΦΕΚ 1006/21.3.2018, τεύχος Β΄)**

**Άρθρο 1
Γενικές Αρχές**

Οι Διδακτορικές Σπουδές της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών οργανώνονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 4485/2017 και του εν γένει θεσμικού πλαισίου, όπως κάθε φορά ισχύει. Αποσκοπούν στην προαγωγή της πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας, στην ουσιαστική συνεισφορά στην εξέλιξη της γνώσης στον αντίστοιχο επιστημονικό κλάδο και οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος στη Νομική Επιστήμη (Δ.Ν.).

Άρθρο 2

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής

1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής έχει κάτοχος πτυχίου Νομικής Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως αντιστοίχου της αλλοδαπής με βαθμό τουλάχιστον «λίαν καλώς», εφόσον είναι κάτοχος Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου της αλλοδαπής ή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου του άρθρου 46 του Ν.4485/17.
2. Σε ειδικές περιπτώσεις εξαιρετικού επιστημονικού ή επαγγελματικού έργου μπορεί να γίνει, με ειδική αιτιολογία, δεκτός, με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, ως Υποψήφιος Διδάκτωρ (Υ.Δ.) και μη κάτοχος Δ.Μ.Σ. (άρθρο 38 του Ν. 4485/17). Σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί επίσης να γίνει δεκτός, με ειδική αιτιολογία, ως Υ.Δ. και μη πτυχιούχος Νομικής, με βαθμό πτυχίου τουλάχιστον «λίαν καλώς», εφόσον προκύπτει επαρκής εξοικείωση με τη νομική επιστήμη, ώστε να πιθανολογείται η ευδόκιμη ολοκλήρωση του κύκλου διδακτορικών σπουδών.
3. Σε αμφότερες τις ανωτέρω περιπτώσεις, η απόφαση με την οποία εγκρίνεται η αίτηση μπορεί να προβλέψει την υποχρέωση ο Υ.Δ. να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς σε ορισμένο ή ορισμένα μαθήματα ή σεμινάρια που προσφέρονται στη Νομική Σχολή.

Άρθρο 3

Αίτηση εκπόνησης διδακτορικής διατριβής

1. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους στη Γραμματεία της Σχολής.
2. Αίτηση εκπόνησης διδακτορικής διατριβής που απευθύνεται στη Συνέλευση της Σχολής, κατατίθεται στη Γραμματεία της Σχολής και στην οποία αναγράφονται τα εξής:
 - προτεινόμενος τίτλος διδακτορικής διατριβής,
 - προτεινόμενη γλώσσα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής,
 - προτεινόμενος Επιβλέπων της διδακτορικής διατριβής.
2. Η Αίτηση εκπόνησης διατριβής συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:
 - α. Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα αιτούντος.
 - β. Τεκμηριωμένη επιστημονική πρόταση - προσχέδιο διαγράμματος διδακτορικής διατριβής και βιβλιογραφική τεκμηρίωση.
 - γ. Αντίγραφο Πτυχίου.

- δ. Αναγνώριση ισοτιμίας του πτυχίου από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (για πτυχιούχους ΑΕΙ του εξωτερικού).
- ε. Αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος.
- στ. Αναγνώριση ισοτιμίας του Μεταπτυχιακού Διπλώματος από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (για πτυχιούχους ΑΕΙ του εξωτερικού).
- ζ. Αντίγραφο αναλυτικής βαθμολογίας των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών.
- η. Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αν η προτεινόμενη γλώσσα εκπόνησης της διατριβής δεν είναι η ελληνική ή ελληνομάθειας αν ο αιτών είναι αλλοδαπός. Το πιστοποιητικό δεν απαιτείται αν ο αιτών έχει αποκτήσει τίτλο σπουδών στην γλώσσα που επιθυμεί να εκπονήσει την διατριβή.

Άρθρο 4

Διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδασκόντων

1. Η Συνέλευση της Σχολής, αφού λάβει υπόψη τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, με εισήγηση του Κοσμήτορα, τις κατηγοριοποιεί με βάση τη συνάφεια του ερευνητικού αντικειμένου, και ορίζει μία Τριμελή Επιτροπή ανά κατηγορία αιτήσεων.
2. Κάθε Τριμελής Επιτροπή, που αποτελείται από μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής, εξετάζει τις αντίστοιχες αιτήσεις και τα συνυποβαλλόμενα έγγραφα και καλεί τους υποψηφίους σε συνέντευξη. Κατόπιν υποβάλλει στη Συνέλευση της Σχολής αναλυτικό υπόμνημα στο οποίο αναγράφονται οι λόγοι για τους οποίους κάθε υποψήφιος πρέπει ή δεν πρέπει να γίνει δεκτός, συνεκτιμώντας τα κριτήρια του άρθρου 7 παρ. 2 του παρόντος, καθώς και ο προτεινόμενος Επιβλέπων, εφόσον αυτός δεν έχει προταθεί από τον υποψήφιο. Η Συνέλευση της Σχολής, αφού λάβει τη γνώμη του προτεινόμενου από την επιτροπή Επιβλέποντος, τη συνεκτιμά με το υπόμνημα της Επιτροπής και εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση του υποψηφίου. Σε περίπτωση που ο Επιβλέπων είναι μέλος της Τριμελούς Επιτροπής η γνώμη του περιέχεται στο υπόμνημα. Σε περίπτωση που ο προτεινόμενος Επιβλέπων αδυνατεί ή δεν επιθυμεί να αναλάβει την επίβλεψη της προτεινόμενης διατριβής και δεν υπάρχει άλλο μέλος Δ.Ε.Π. στο ειδικότερο γνωστικό αντικείμενο της προτεινόμενης διατριβής, η αίτηση απορρίπτεται. Στην εγκριτική απόφαση ορίζεται και η γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής.
3. Μετά την εγγραφή των Υ.Δ. και τον ορισμό των Τριμελών Συμβουλευτικών Επιτροπών, τα ονόματα των Υ.Δ., των Επιβλεπόντων μελών Δ.Ε.Π., οι τίτλοι των εκπονούμενων διδακτορικών διατριβών και σύντομη περίληψη αυτών, καθώς και τα μέλη των Τριμελών Συμβουλευτικών Επιτροπών αναρτώνται από τη Γραμματεία της Σχολής στον διαδικτυακό της τόπο στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

Άρθρο 5

Επίβλεψη Διδακτορικής Διατριβής

5.1. Επιβλέπων διδακτορικής διατριβής

1. Δικαίωμα επίβλεψης διδακτορικών διατριβών της Νομικής Σχολής έχουν τα μέλη Δ.Ε.Π. Α΄ βαθμίδας, Αναπληρωτή και Επίκουρου Καθηγητή της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Στην τριμελή επιτροπή μετέχουν ως μέλη, ο επιβλέπων και δύο ακόμη μέλη Δ.Ε.Π. ~~Α΄ βαθμίδας, Αναπληρωτές ή Επίκουροι Καθηγητές~~ της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ.¹

¹ Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 39 διαγράφηκαν οι λέξεις «Α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου» με το άρθρο 17 παρ.β του Ν.4559/2018 - ΦΕΚ142/Α/3-8-2018.

2. Κάθε Επιβλέπων μπορεί να επιβλέπει έως οκτώ (8), το ανώτερο, υποψήφιους διδάκτορες.
3. Ο Επιβλέπων συναντάται με τον Υ.Δ. σε τακτά χρονικά διαστήματα, ενημερώνεται για την πρόοδό του, δύναται να υποδεικνύει διορθώσεις ή αλλαγές στα παραδοτέα, διατυπώνει παρατηρήσεις, παρέχει κατευθύνσεις για τη μεθοδολογία και τη δομή της εργασίας, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία συνδρομή για την ολοκλήρωση της εργασίας.
4. Ο Επιβλέπων σε περίπτωση κατά την οποία κρίνει ότι η πρόοδος του Υ.Δ. είναι ανεπαρκής ή στάσιμη ή έχει διακόψει αναιτιολόγητα την εκπόνηση της διατριβής, ενημερώνει σχετικά την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή ώστε να ενεργοποιηθεί η διαδικασία διαγραφής του άρθρου 8 του παρόντος.

5.2. Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή

Η Συνέλευση της Σχολής αναθέτει στον προτεινόμενο Επιβλέποντα, με τη σύμφωνη γνώμη του, την επίβλεψη της Διδακτορικής Διατριβής και ορίζει Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, με αρμοδιότητα να πλαισιώνει και να υποστηρίζει την εκπόνηση και συγγραφή της. Στην Επιτροπή του προηγούμενου εδαφίου μετέχουν, εκτός από τον Επιβλέποντα και δύο ακόμη μέλη Δ.Ε.Π. Α΄ βαθμίδας, Αναπληρωτή και Επίκουρου Καθηγητή Νομικής ή άλλης Σχολής από το ΕΚΠΑ ή άλλο Α.Ε.Ι. ή καθηγητές αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή ερευνητές των βαθμίδων Α΄, Β΄ ή Γ΄ από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή από αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα της αλλοδαπής και έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με την υπό κρίση διδακτορική διατριβή. Στη συμβουλευτική επιτροπή μετέχει τουλάχιστον ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. από τις τρεις πρώτες βαθμίδες της Νομικής Σχολής (άρθρο 39 του Ν. 4485/17).

5.3. Αντικατάσταση μελών Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής

1. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο Επιβλέπων εκλείψει ή διαπιστωμένα αδυνατεί να επιβλέψει για χρονικό διάστημα άνω του εξαμήνου ή παραιτηθεί της επίβλεψης, η Συνέλευση της Σχολής, εκτιμώντας τις περιστάσεις, αναθέτει σε άλλο μέλος Δ.Ε.Π. την επίβλεψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5.2, είτε με δική της πρωτοβουλία, είτε ύστερα από αίτηση του Υ.Δ. και τη σύμφωνη γνώμη του προτεινόμενου Επιβλέποντος. Άλλως, αναθέτει σε ένα από τα άλλα δύο (2) μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, ακόμη και καθ' υπέρβαση του μέγιστου αριθμού υποψήφιων διδασκόντων που μπορεί να επιβλέπεται ανά άτομο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό.
2. Αν για οποιονδήποτε λόγο μέλος –πλην του Επιβλέποντα– της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής εκλείψει ή διαπιστωμένα αδυνατεί να μετέχει για διάστημα άνω του εξαμήνου στην επιτροπή ή παραιτηθεί από την επιτροπή, η Συνέλευση της Σχολής, εκτιμώντας τις περιστάσεις, ορίζει άλλο μέλος Δ.Ε.Π. ως μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5.2, είτε με δική της πρωτοβουλία, είτε ύστερα από αίτηση του Υ.Δ.

5.4. Μετακίνηση/συνταξιοδότηση Επιβλέποντος

Αν ο αρχικά Επιβλέπων μετακινηθεί σε άλλο Α.Ε.Ι. ή Τμήμα Α.Ε.Ι. ή συνταξιοδοτηθεί, συνεχίζει να εκτελεί χρέη επιβλέποντος των διδακτορικών διατριβών που έχει αναλάβει και ο τίτλος απονέμεται από την Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

5.5. Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή

1. Η Συνέλευση της Σχολής ορίζει Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή για την κρίση της Διδακτορικής Διατριβής, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη συνάφεια του γνωστικού αντικειμένου της διατριβής.
2. Στην Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή μετέχουν τα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, εκτός από τα αφυπηρητήσαντα ή τελούντα σε εκπαιδευτική άδεια μέλη αυτής, τα οποία με απόφαση της Συνέλευσης αντικαθίστανται από ισάριθμα μέλη που πληρούν τα κριτήρια της παρ. 5.2 εδ. β' και γ' του παρόντος, καθώς και τέσσερα (4) επιπλέον μέλη, που πληρούν τα κριτήρια του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 5.2.

Άρθρο 6

Χρονική διάρκεια, Δικαιώματα και Υποχρεώσεις Υποψηφίων Διδακτόρων

6.1. Χρονική διάρκεια

1. Η ελάχιστη χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος είναι τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και η μέγιστη χρονική διάρκεια είναι πέντε (5) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ίδια ημερομηνία.
2. Ο Υ.Δ. μπορεί κατά τη διάρκεια των σπουδών του στο Διδακτορικό Πρόγραμμα να ζητήσει με επαρκώς αιτιολογημένη αίτησή του την παράταση ενός (1) έτους της ανωτέρω περιόδου ή/και αναστολή της έως και για δύο (2) έτη. Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής μετά από αίτηση του Υ.Δ. και αιτιολογημένη εισήγηση του Επιβλέποντος είναι δυνατή η παράταση φοίτησης για περίοδο ενός (1) έτους ή/και η αναστολή φοίτησης έως και δύο (2) έτη.
3. Ο χρόνος της παράτασης/αναστολής φοίτησης δεν προσμετράται στην προβλεπόμενη μέγιστη χρονική διάρκεια εκπόνησης διδακτορικής διατριβής. Κατά τη διάρκεια της αναστολής φοίτησης ο Υ.Δ. δεν επωφελείται των δικαιωμάτων και των παροχών που προβλέπονται για τους Υ.Δ..
4. Η πάροδος και του χρόνου παράτασης/αναστολής χωρίς την ολοκλήρωση και υποστήριξη της Διατριβής συνεπάγεται την απώλεια της ιδιότητας του Υ.Δ. και την αφαίρεση του θέματος της διδακτορικής διατριβής, με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής.

6.2. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

1. Οι διδακτορικές σπουδές προσφέρονται άνευ διδάκτρων. Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής μπορεί να ορισθεί τέλος εγγραφής του Υ.Δ. ορίζοντας στην ίδια απόφαση το ύψος αυτού.
2. Ο Υ.Δ. υποχρεούται σε ανανέωση εγγραφής ανά ακαδημαϊκό έτος.
3. Ο Υ.Δ. κάθε έτος, από 1ης έως 30ης Ιουνίου, υποβάλλει εγγράφως αναλυτικό υπόμνημα και το παρουσιάζει προφορικά, εφ' όσον κριθεί σκόπιμο από την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, σχετικά με την πρόοδο της διδακτορικής διατριβής του. Σε περίπτωση μη κατάθεσης δύο (2) συνεχόμενων ετησίων αναλυτικών υπομνημάτων από τον Υ.Δ. θεωρείται ότι η διαδικασία της εκπόνησης της διατριβής διακόπτεται και μετά από εισήγηση του Επιβλέποντος γίνεται αφαίρεση του θέματος της διδακτορικής διατριβής, με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής.
4. Ο Επιβλέπων, μετά την υποβολή του αναλυτικού υπομνήματος του Υ.Δ., καταθέτει στη Γραμματεία της Σχολής κάθε Ιούλιο ετήσια έκθεση προόδου της διδακτορικής διατριβής, την οποία συνυπογράφουν και τα άλλα δυο μέλη της Επιτροπής και γνωστοποιεί στον Υ.Δ..

5. Αντίγραφο του υπομνήματος, καθώς και σχόλια επ' αυτού από τον Επιβλέποντα ή την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή και εκθέσεις προόδου καταχωρίζονται στον ατομικό φάκελο του Υ.Δ.. Γνώση του φακέλου αυτού δύνανται να λάβουν τα μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.
6. Ο Υ.Δ. έχει μέχρι πέντε (5) πλήρη ακαδημαϊκά έτη από την πρώτη εγγραφή του, όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του δεύτερου κύκλου σπουδών. Μέχρι και πέντε (5) έτη μετά την ολοκλήρωση της διδακτορικής του διατριβής, διατηρεί δικαιώματα πρόσβασης, δανεισμού και χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών.
7. Ο Υ.Δ. επιδιώκει να έχει τακτές συναντήσεις με τον Επιβλέποντα, τουλάχιστον μία φορά ανά εξάμηνο, τον οποίο ενημερώνει για την πρόοδο της έρευνάς του και συμβουλευτεί για συναφή ζητήματα. Υποχρεούται στην τήρηση των τιθέμενων προθεσμιών τυχόν παραδοτέων. Εφόσον του ζητηθεί από τον Επιβλέποντα, ο Υ.Δ. υποχρεούται να παραδώσει σε αυτόν ενδιάμεσα κεφάλαια της διατριβής του προς έλεγχο και υποβολή παρατηρήσεων.
8. Ο Υ.Δ. δύναται να διεξαγάγει μέρος της έρευνάς του σε άλλο ίδρυμα/ινστιτούτο/ερευνητικό κέντρο/οργανισμό/δικαστήριο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, μετά από σχετική πρόταση του Επιβλέποντος και έγκριση από τη Συνέλευση της Σχολής.
9. Ο Υ.Δ. υποχρεούται να παρακολουθεί τυχόν προσφερόμενα από τη Σχολή διδακτορικά μαθήματα, εργαστήρια ή σεμινάρια συναφή με το επιστημονικό αντικείμενο της διατριβής του. Εάν του ζητηθεί από τον Επιβλέποντα, υποχρεούται να παρουσιάσει την εργασία του σε μάθημα, εργαστήριο ή σεμινάριο της Σχολής.
10. Οι Υ.Δ. συμμετέχουν στην ακαδημαϊκή λειτουργία της Σχολής στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας.
11. Στον Υ.Δ. επιτρέπεται να κάνει χρήση ολογράφως του όρου "υποψήφιος διδάκτωρ" αποκλειστικά για επιστημονικές δημοσιεύσεις.

6.3. Δυνατότητα απασχόλησης Υποψηφίων Διδακτόρων

1. Με πρόταση της Συνέλευσης της Σχολής, ύστερα από εισήγηση του οικείου Τομέα και κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε Υ.Δ. η επικουρία Μελών ΔΕΠ σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο ή άλλη ακαδημαϊκή εργασία με ωριαία αντιμισθία που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του Ιδρύματος.
2. Υ.Δ. που εμπíπτουν στο άρθρο 19 παρ. 4 του Ν.4452/17 δύναται να προσλαμβάνονται ως ακαδημαϊκοί υπότροφοι δια πράξεως της Σχολής με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου για τη διεξαγωγή διδακτικού, ερευνητικού, επιστημονικού, οργανωτικού έργου καθοριζόμενου δια της συμβάσεως. Η προκήρυξη του γνωστικού αντικειμένου γίνεται από τη Συνέλευση της Σχολής. Η διάρκεια της συμβάσεως καθορίζεται μέχρι ενός πανεπιστημιακού έτους κατά περίπτωση, ανάλογα με τις ανάγκες της Σχολής. Δύναται αυτή να ανανεώνεται ή να παρατείνεται, πλην όμως ο συνολικός χρόνος πρόσληψης δεν δύναται να υπερβεί τα τρία (3) πανεπιστημιακά έτη. Η απασχόληση των ανωτέρω δύναται να είναι πλήρης ή μερική και η κάλυψη της αποζημίωσής τους θα γίνεται από υποτροφίες και πόρους που θα εξασφαλίζει η Σχολή, χωρίς αύξηση της κρατικής επιχορήγησης προς το οικείο Α.Ε.Ι. και σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 7

Εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής

7.1. Ορισμός /αλλαγή θέματος διδακτορικής διατριβής

1. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή σε συνεργασία με τον Υ.Δ. καθορίζει τον τίτλο της διδακτορικής διατριβής, ο οποίος εγκρίνεται από τη Συνέλευση της Σχολής.
2. Κατά την επιλογή και διατύπωση του θέματος της διατριβής, λαμβάνεται υπ' όψιν ότι η εκπονούμενη διατριβή πρέπει να έχει σαφές αντικείμενο έρευνας, το οποίο πρέπει να διακρίνεται για την επιστημονική του πρωτοτυπία, να συμβάλλει στην πρόοδο της επιστημονικής έρευνας και να είναι εφικτό να ολοκληρωθεί εντός των τιθέμενων χρονικών πλαισίων.
3. Μερική τροποποίηση του τίτλου της διδακτορικής διατριβής σύμφωνα με τα δεδομένα που προκύπτουν από την έρευνα του Υ.Δ. επιτρέπεται μετά από αίτησή του, με τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και θετική απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής.
4. Σημαντική αλλαγή του τίτλου η οποία υποδηλώνει μεταβολή του αντικειμένου έρευνας σημαίνει την έναρξη νέας διαδικασίας εκπόνησης διδακτορικής διατριβής και στην περίπτωση αυτή, μετά από σύσταση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, ο Υ.Δ. οφείλει να ακολουθήσει συναφή διαδικασία νέας εγγραφής του.

7.2. Οδηγίες συγγραφής διδακτορικής διατριβής

1. Η διατριβή πρέπει να συνιστά ιδιαίτερη συμβολή στη γνώση του επιστημονικού της αντικειμένου, να παρέχει τεκμήρια πρωτοτυπίας και άσκησης προσωπικής κριτικής σκέψης, να περιλαμβάνει κριτική αξιολόγηση της συναφούς βιβλιογραφίας, να περιγράφει την ακολουθούμενη ερευνητική μέθοδο, να περιλαμβάνει ανάλυση των πορισμάτων της και να καταδεικνύει συνθετική κατανόηση του επιστημονικού αντικειμένου και τις ερευνητικές ικανότητες του Υ.Δ..
2. Η διατριβή αποτελεί προϊόν της αποκλειστικά προσωπικής έρευνας και συγγραφής του Υ.Δ., λαμβάνοντας υπ' όψιν τις υποδείξεις του Επιβλέποντος και τυχόν διορθώσεις της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.
3. Κατά την υποβολή της, η διατριβή, ως προς το περιεχόμενο, τεκμηρίωση και μορφή πρέπει να είναι επιπέδου έτοιμου προς δημοσίευση ως μονογραφία, ως έχει ή μετά από διορθώσεις που θα υποδείξει η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή.
4. Ο Υ.Δ. λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για τον σεβασμό των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Οφείλει να καθιστά σαφές στο κείμενο, τις υποσημειώσεις και τη βιβλιογραφία της διατριβής τις πηγές άντλησης πληροφοριών, την έκταση χρήσεως έργων ή έρευνας τρίτων, καθώς και έργων του ιδίου που έχουν τεθεί προς κρίση στη Νομική Σχολή ή σε άλλο ίδρυμα.
5. Απαγορεύεται η υποβολή ως διατριβής έργου του ιδίου του Υ.Δ. που έχει ήδη υποβληθεί και αποτελέσει αντικείμενο κρίσεως στο ίδιο ή σε άλλο ίδρυμα και δεν διαφοροποιείται ουσιωδώς κατ' έκταση ή περιεχόμενο από αυτό.
6. Η διδακτορική διατριβή συντάσσεται στο κυρίως κείμενο σε γραμματοσειρά μεγέθους 12pt με διάστημα γραμμών 1,15, στις υποσημειώσεις μεγέθους 10pt με μονό διάστημα γραμμών και εκτυπώνεται σε διπλή όψη. Περιλαμβάνει διάγραμμα ύλης ή πίνακα περιεχομένων, αναλυτικό κατάλογο βιβλιογραφίας και ευρεία περίληψη στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Συνοδεύεται από έγγραφη δήλωση του Υ.Δ. ως προς την μη προσβολή των δικαιωμάτων

πνευματικής ιδιοκτησίας κατά το επισυναπτόμενο στον παρόντα Κανονισμό υπόδειγμα της Σχολής.

7. Στο εσώφυλλο κάθε κατατιθέμενης και εγκρινόμενης διδακτορικής διατριβής του Πανεπιστημίου μας, μνημονεύεται, σε εμφανές σημείο, η σύνθεση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, καθώς και της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής της διατριβής. Σε περίπτωση αφυπηρέτησης επιβλέποντος ή μελών της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής αναφέρεται η αρχική σύνθεση της επιτροπής πριν από την αντικατάστασή τους και στη συνέχεια μνημονεύεται η αντικατάσταση του επιβλέποντος ή των μελών της τριμελούς και αναφέρεται η σύνθεση της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, κατά το ακόλουθο υπόδειγμα:

Τριμελής συμβουλευτική επιτροπή

Επιβλέπων: Καθηγητής Χ

Μέλη:

Επταμελής εξεταστική επιτροπή

Επιβλέπων: Αντικατάσταση του καθηγητή Χ από τον καθηγητή Ψ με βάση την απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ... (συνεδρίαση ...), σύμφωνα με παρ.3, άρθρο 39, Ν.4485/2017.

Μέλη:

7.3. Γλώσσα συγγραφής διδακτορικής διατριβής

Η διδακτορική διατριβή συντάσσεται στην ελληνική γλώσσα. Η Συνέλευση της Σχολής μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή της να κάνει δεκτή την εκπόνηση διατριβής στην ξένη γλώσσα που έχει προτείνει ο Υ.Δ. στην αίτησή του (άρθρο 38 παρ. 2 & 3 του Ν. 4485/17) για λόγους που άπτονται του επιστημονικού της αντικειμένου.

Άρθρο 8**Διαγραφή υποψηφίων διδακτόρων**

1. Η Συνέλευση της Σχολής, μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, αποφασίζει τη διαγραφή Υ.Δ. για λόγους αναφερόμενους στην επιστημονική πρόοδο της διαδικασίας εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής ή για σπουδαίο λόγο, αν:
 - i. Ο Υ.Δ. δεν ανανεώνει την εγγραφή του για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά έτη ή αιτείται ο ίδιος τη διαγραφή του.
 - ii. Ο Υ.Δ. υπερβαίνει το ανώτατο χρονικό όριο εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής όπως ορίζεται στο άρθρο 6 του παρόντος Κανονισμού.
 - iii. Ο Υ.Δ. έχει ανατιολόγητα διακόψει το έργο της εκπόνησης της διατριβής ή δεν υποβάλλει δύο συνεχόμενες ετήσιες εκθέσεις προόδου.
 - iv. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας, σχετικά με την ολική ή μερική αναπαραγωγή του έργου άλλου προσώπου ή παρουσίαση του έργου κάποιου άλλου ως προσωπικού του γράφοντος.
2. Η Συμβουλευτική Επιτροπή συντάσσει εισήγηση περί της διαγραφής ή μη του Υ.Δ. η οποία κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο και στη Συνέλευση της Σχολής. Η Σχολή λαμβάνει απόφαση επί του θέματος της διαγραφής σε συνεδρίαση στην οποία καλείται να παραστεί και να λάβει το λόγο ο ενδιαφερόμενος.

Άρθρο 9**Κρίση Διδακτορικής Διατριβής**

1. Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της διδακτορικής διατριβής, η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή δέχεται ή απορρίπτει αίτηση του Υ.Δ. για τη δημόσια υποστήριξη και την αξιολόγησή της. Αν η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή αποδεχτεί την αίτηση του Υ.Δ. συντάσσει αναλυτική εισηγητική έκθεση και την υποβάλλει στη Συνέλευση της Σχολής, ζητώντας τον ορισμό επταμελούς εξεταστικής επιτροπής (άρθρο 41, παρ. 1 του Ν. 4485/17), η οποία και ορίζεται αμέσως.
2. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης του Υ.Δ., η Συμβουλευτική Επιτροπή συνεννοείται μαζί

του για τις απαιτούμενες αλλαγές και διορθώσεις, καθώς και για την νέα ημερομηνία αίτησης. Η νέα προθεσμία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες.

3. Μετά τον ορισμό της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής ο Υ.Δ. καταθέτει σε έντυπη μορφή ένα αντίτυπο της διατριβής στη Γραμματεία της Σχολής και επιμελείται την παράδοση από ενός αντιτύπου στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
4. Η ημερομηνία υποστήριξης ορίζεται από τον Επιβλέποντα, σε συνεργασία με τον Υ.Δ., εντός δύο μηνών από τη συγκρότηση της Επταμελούς Επιτροπής. Με πρωτοβουλία του Επιβλέποντα ανακοινώνεται στη Γραμματεία, που αναλαμβάνει το έργο της κοινοποίησης στην πανεπιστημιακή κοινότητα.
5. Η διαδικασία της δημόσιας υποστήριξης προϋποθέτει τη φυσική παρουσία των τεσσάρων (4) τουλάχιστον μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ενώ τα λοιπά μέλη μπορούν να συμμετέχουν και μέσω τηλεδιάσκεψης (παρ.3, αρ.41, Ν.4485/17).
6. Τα αφυπηρητήσαντα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, που αντικαταστάθηκαν, μπορούν να παρίστανται στη συνεδρίαση της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής χωρίς δικαίωμα ψήφου.
7. Κατά την προφορική υποστήριξη της διατριβής λαμβάνει χώρα συνοπτική ανάπτυξη του αντικείμενου και των σημαντικότερων πορισμάτων της έρευνας του Υ.Δ. Τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής υποβάλλουν ερωτήσεις στον Υ.Δ. και διατυπώνουν παρατηρήσεις. Κατά την υποστήριξη της διατριβής μπορεί επίσης να ελεγχθεί η γενική γνώση του Υ.Δ. για το επιστημονικό αντικείμενο της έρευνάς του. Οι εξεταστές αξιολογούν από κοινού κατά την προφορική υποστήριξη κατά πόσον η διατριβή και η υποστήριξή της από τον Υ.Δ. ικανοποιεί τις απαιτήσεις απονομής διδακτορικού τίτλου.
8. Στη συνέχεια, η Εξεταστική Επιτροπή συνεδριάζει χωρίς την παρουσία τρίτων, κρίνει την εργασία ως προς την ποιότητα, την πληρότητα, την πρωτότυπη σκέψη και τη συμβολή της στην επιστήμη και με βάση αυτά τα κριτήρια την εγκρίνει με πλειοψηφία τουλάχιστον πέντε (5) μελών (άρθρο 41, παρ. 3 του Ν. 4485/17) και αξιολογεί τη Διδακτορική Διατριβή με τους βαθμούς ΚΑΛΩΣ, ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ ή ΑΡΙΣΤΑ. Για την απόφασή της η Επιτροπή συντάσσει Πρακτικό Αξιολόγησης.
9. Σε περίπτωση κατά την οποία το πρακτικό φέρει υπογραφές τεσσάρων μελών της Επταμελούς Επιτροπής, και πέμπτο μέλος έχει υπογράψει την Εισηγητική Έκθεση, ο τίτλος θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εγκύρως (Ν. 4186/2013, άρθρο 39, παρ. 18).
10. Εφ' όσον η Επταμελής Επιτροπή με πλειοψηφία των μελών της κρίνει ότι η διατριβή χρήζει διορθώσεων, συντάσσει ειδική μνεία στο πρακτικό αξιολόγησης και ορίζει την προθεσμία υποβολής της διατριβής με διορθώσεις/αλλαγές. Αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Ο Επιβλέπων βεβαιώνει την εκ νέου υποβολή με διορθώσεις/αλλαγές και δίνει την εντολή στον υπεύθυνο της Γραμματείας για την ανάρτηση στην ηλεκτρονική τράπεζα δεδομένων. Εάν ο Υ.Δ. δεν προβεί στις διορθώσεις/αλλαγές δεν δύναται να λάβει χώρα η αναγόρευση του σε Διδάκτορα.

Άρθρο 10

Αναγόρευση-Καθομολόγηση Διδακτόρων

1. Η έγκριση της διδακτορικής διατριβής βεβαιώνεται με το Πρακτικό Αξιολόγησης της εξεταστικής επιτροπής. Το ως άνω Πρακτικό υπογεγραμμένο από όλα τα παρόντα μέλη της, διαβιβάζεται από τον πρόεδρό της στην Κοσμητεία.

2. Αν η διδακτορική διατριβή έχει εγκριθεί αλλά έχουν γίνει σχετικές παρατηρήσεις και υποδείξεις, ο Υ.Δ. οφείλει, αφού προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 8 του παρόντος, να καταθέσει στον πρόεδρο της Επταμελούς Επιτροπής τη διατριβή του στην τελική μορφή της εντός της προθεσμίας που του έχει υποδειχθεί από την Επιτροπή. Ο πρόεδρος της Επιτροπής, μετά τον έλεγχο της διατριβής, υποβάλλει στη Συνέλευση της Σχολής το Πρακτικό Αξιολόγησης της Επταμελούς Επιτροπής με την έγκριση της διατριβής.
3. Μετά την έγκριση της διατριβής και αφού γίνουν όλες οι απαιτούμενες διορθώσεις (όπου αυτό είναι αναγκαίο), ο Υ.Δ. καταθέτει αντίτυπα της διατριβής του, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, ως εξής:
 - Ένα αντίτυπο στη Γραμματεία του Τμήματος.
 - Ένα αντίτυπο στη Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής.
 - Ένα αντίτυπο στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ".
 - Ένα αντίτυπο στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.
 - Ένα αντίτυπο στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος.
4. Οι Υ.Δ. που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις για την απονομή Διδακτορικού Διπλώματος, και κατόπιν της υποβολής, υποβάλλουν, μετά την κατάθεση των αντιτύπων της διδακτορικής τους διατριβής, αίτηση για καθομολόγηση-αναγόρευση στη Γραμματεία της Σχολής.
5. Σε δημόσια συνεδρίαση της Συνέλευσης αναγιγνώσκεται το Πρακτικό Αξιολόγησης της Εξεταστικής Επιτροπής. Εφόσον ο Υ.Δ. έχει αξιολογηθεί θετικά, ακολουθεί η καθομολόγηση του υποψηφίου, η αναγόρευση του σε διδάκτορα και η απονομή του διδακτορικού διπλώματος. Οι Υ.Δ. αναγορεύονται σε διδάκτορες από τη Συνέλευση του Τμήματος σύμφωνα με τη διαδικασία και τους τύπους της Νομικής Σχολής.

Άρθρο 11

Πνευματικά δικαιώματα Διδακτορικής Διατριβής

1. Η έρευνα, που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της διδακτορικής διατριβής, αποβλέπει πρωτίστως στην εκπαίδευση του υποψήφιου διδάκτορα και στην απόκτηση ερευνητικής εμπειρίας που απαιτείται για την απονομή του διδακτορικού τίτλου, καθώς και για την περαιτέρω σταδιοδρομία του.
2. Η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, λόγω της φύσης της, μπορεί να εντάσσεται σε συνεχόμενες και πολλές φορές μακροχρόνιες έρευνες που διεξάγονται από ερευνητικές μονάδες και επιστημονικούς υπευθύνους σε συγκεκριμένο τομέα της επιστήμης, συχνά στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων.
3. Ο συγγραφέας της διδακτορικής διατριβής είναι ο δικαιούχος του περιουσιακού και ηθικού δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας του περιεχομένου της διατριβής του, σύμφωνα με το Ν. 2121/1993, όπως ισχύει.
4. Οι θέσεις και απόψεις του διδάκτορος όπως αυτές διατυπώνονται στη διατριβή του δεν θεωρούνται θέσεις της Σχολής ή των μελών ΔΕΠ αυτής.

Άρθρο 12

Ανάκληση Διδακτορικού Τίτλου

1. Τίτλος, ο οποίος χορηγήθηκε, είναι δυνατόν να ανακληθεί, αν αποδειχτεί ότι δεν συντρέχαν την εποχή της απόκτησής του οι εκ του νόμου και του παρόντος Κανονισμού προϋποθέσεις κτήσης του, και ιδίως σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράπτωμα που εμπίπτει στο δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας.

2. Η υπόθεση παραπέμπεται στη Συνέλευση της Σχολής, με εισήγηση της Τριμελούς Επιτροπής που επέβλεψε την εκπόνηση της διατριβής. Η Σχολή λαμβάνει απόφαση επί του θέματος της ανάκλησης σε συνεδρίαση στην οποία καλείται να παραστεί και να λάβει το λόγο ο ενδιαφερόμενος.
3. Σε περίπτωση ανάκλησης, αφαιρείται ο τίτλος του διδάκτορα και οι σχετικές με αυτόν προνομίες, επέρχονται οι παρεπόμενες συνέπειες της ανάκλησης του διδακτορικού τίτλου, όπως η απόσυρση της διδακτορικής διατριβής από όλες τις βιβλιοθήκες και τα αρχεία όπου είναι κατατεθειμένη, και εκδίδεται σχετική ανακοίνωση από τον Κοσμήτορα της Νομικής Σχολής, η οποία αναρτάται στον διαδικτυακό ιστότοπο της Σχολής.

Άρθρο 13

Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής με συνεπίβλεψη

Η Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μπορεί να συνεργάζεται με Πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της ημεδαπής και της αλλοδαπής για την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής με συνεπίβλεψη, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 43, παρ. 3 του νόμου 4485/2017.

Άρθρο 14

Μεταβατικές διατάξεις

1. ~~Οι διατάξεις του νόμου 4485/17 και του παρόντος Κανονισμού εφαρμόζονται και για τους Υ.Δ. που έχουν γίνει δεκτοί πριν από την έναρξη ισχύος του, εφόσον δεν έχει οριστεί, κατά την έναρξη της ισχύος του, η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή του άρθρου 41 του Νόμου (άρθρο 85, παρ. 5 του Ν. 4485/17), χωρίς να απαιτείται νέα διαδικασία εγγραφής τους.~~²

² Η παρ. 5 του άρθρου 85 του ν.4485/17 (Α' 114) αντικαταστάθηκε από το άρθρο 60 του Ν.4559/2018 (Α' 142):
«Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται για τους υποψήφιους διδάκτορες που έχουν γίνει δεκτοί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και οι οποίοι συνεχίζουν και ολοκληρώνουν την εκπόνηση της διδακτορικής τους διατριβής, σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος».